

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003197

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Безнос Костянтин Олександрович

2. Kostiantyn O. Besnos

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9922-0908

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 51278 Доктор філософії (PhD) (081 Право)

Дата захисту: 27-08-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10713

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Раєвського, буд. 23-а, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Раєвського, буд. 23-а, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.59

Тема дисертації:

1. Правовий статус пацієнта у сфері надання психіатричної допомоги: цивілістичний аспект
2. Legal Status of a Patient in the Field of Psychiatric Care: Civil Law Perspective

Реферат:

1. Кваліфікаційна наукова праця є комплексним дослідженням правового статусу пацієнта у сфері надання психіатричної допомоги. Метою роботи є виявлення загальних ознак та спеціальних особливостей правового статусу пацієнта в сфері надання психіатричної допомоги, наукового обґрунтування нормативно-правових засобів для належної реалізації правосуб'єктності психічно хворих осіб, напрацювання пропозицій для вдосконалення чинного законодавства у сфері регулювання, охорони та захисту прав пацієнтів при наданні психіатричної допомоги. Дослідження засноване на принципі методологічного плюралізму, який передбачає застосування різних методів залежно від змісту і специфіки конкретного наукового завдання. Такий підхід дозволяє забезпечити багатовимірний аналіз правового статусу пацієнта у сфері надання психіатричної допомоги з урахуванням міжгалузевого характеру відповідних правовідносин. У дослідженні автором запропоновано дворівневу класифікацію прав пацієнтів у сфері надання психіатричної допомоги, яка

ґрунтується на поєднанні двох автономних критеріїв: першого – порядку надання психіатричної допомоги (загальний – добровільний, спеціальний – примусовий), і другого – виду надання психіатричної допомоги (психіатричний огляд, амбулаторне та стаціонарне лікування). Запропонована класифікація усуває фрагментарність та відсутність єдиного підходу до систематизації прав пацієнтів у сфері психіатрії, зменшує рівень правової невизначеності. У ході розгляду обов'язків пацієнта у сфері психіатрії було запропоноване авторське визначення юридичного обов'язку пацієнта, якому надається психіатрична як – міру необхідної та належної поведінки, що встановлена державою або уповноваженим суб'єктом, яка регулюється нормами міжнародних договорів, Конституцією України та національним законодавством для забезпечення інтересів в першу чергу пацієнта, а потім суспільства та держави. Ці обов'язки включають заборони та зобов'язання, охоплюють різні сфери суспільного життя, а також спрямовані на забезпечення ефективного та безпечного надання психіатричної допомоги. У межах дослідження також було виявлено низку ознак юридичних обов'язків пацієнта, а шляхом синтезу – сформульовано перелік обов'язків пацієнта. Запропоновано класифікацію обов'язків пацієнтів за критеріями порядку надання психіатричної допомоги (добровільна або примусова) та ступеня психічної дієздатності (повна, обмежена, відсутня), що дозволяє враховувати здатність особи до їх виконання залежно від психічного стану. Окрема увага приділена специфіці обов'язків пацієнтів у стаціонарних умовах та при застосуванні примусових заходів медичного характеру. У ході аналізу наявних досліджень встановлено, що системи ШІ можуть застосовуватися на етапі діагностики, під час перебігу захворювання, у процесі лікування, а також дистанційно – за допомогою веб-інтерфейсів та спеціалізованих пристроїв. Водночас виявлено низку ризиків, пов'язаних із використанням ШІ, які мають бути належним чином враховані у процесі законотворчості. З урахуванням зазначеного, а також міжнародних стандартів і перспектив адаптації законодавства України до Регламенту Європейського Союзу (далі – ЄС) про штучний інтелект (AI Act), автором запропоновано механізм інформованої добровільної згоди на застосування систем ШІ у сфері надання психіатричної допомоги. Зокрема, пропонується запровадити окрему форму згоди пацієнта, яка має містити низку обов'язкових реквізитів. У ході аналізу медичних практик, звітів психіатричних асоціацій, метааналізів, а також досвіду законодавчого регулювання в країнах Європи, Австралії та Нової Зеландії обґрунтовано ефективність і доцільність використання медичного канабісу у сфері надання психіатричної допомоги в Україні. Автором запропоновано зміни до нормативно-правових актів, спрямовані на забезпечення реалізації права пацієнтів на доступ до необхідної медичної допомоги в умовах суттєвого зростання кількості осіб із психічними розладами, що зумовлено повномасштабним вторгненням Російської Федерації в Україну. Пропонується доповнити перелік захворювань, для яких можуть призначатися препарати на основі канабісу, включивши до нього посттравматичний стресовий розлад (далі – ПТСР). Крім того, обґрунтовано доцільність встановлення граничного вмісту тетрагідроканабінолу (далі – ТГК) у таких препаратах на рівні до 1 % з метою мінімізації ризиків побічних ефектів. Призначення засобів з вищим вмістом ТГК пропонується дозволити виключно за рішенням лікарсько-консультативної комісії. А препарати, у яких домінує канабідіол (далі – КБД) можуть бути рекомендовані як перша лінія лікування.

2. The qualification scientific work is a comprehensive study of the legal status of the patient in the field of psychiatric care. The purpose of the study is to identify the general characteristics and specific features of the legal status of the patient in the provision of psychiatric care, to provide a scholarly justification for the legal mechanisms ensuring the proper realization of the legal capacity of individuals with mental disorders, and to develop proposals for improving the current legislation governing the regulation, protection, and safeguarding of patients' rights in the context of psychiatric care. The research is based on the principle of methodological pluralism, which provides for the use of various methods depending on the content and specifics of a particular scientific task. This approach makes it possible to ensure a multidimensional analysis of the legal status of the patient in the field of psychiatric care, taking into account the cross-sectoral nature of the relevant legal relations. The author proposes a two-level classification of patients' rights in the field of psychiatric care, based on the combination of two autonomous criteria: the first – by the procedure for providing psychiatric care (general – voluntary and special – compulsory), and the second – by the type of care provided (psychiatric examination, outpatient or inpatient treatment). The proposed classification eliminates fragmentation and the lack of a unified

approach to the systematization of patients' rights in psychiatry, reducing the level of legal uncertainty. In the course of examining patients' duties in the field of psychiatry, the author proposes a definition of the legal duty of a patient receiving psychiatric care as a measure of necessary and proper behavior established by the state or an authorized entity, regulated by international treaties, the Constitution of Ukraine, and national legislation to ensure, primarily, the interests of the patient, and subsequently of society and the state. These duties include prohibitions and obligations, cover various areas of public life, and aim to ensure effective and safe provision of psychiatric care. The study also identified a number of characteristics of the patient's legal duties, and through synthesis, a list of such duties was formulated. A classification of patients' duties is proposed based on the criteria of the procedure for providing psychiatric care (voluntary or involuntary) and the degree of mental capacity (full, limited, or absent), which makes it possible to take into account the person's ability to fulfill such duties depending on their mental condition. Particular attention is paid to the specific nature of patients' duties in inpatient settings and in cases involving the application of compulsory medical measures. The patient's liability in legal relations concerning psychiatric care is defined through the combination of duties and sanctions aimed at ensuring the rights of other participants in these relations. Given the peculiarities of the patient's legal status, the patient may bear only civil liability, including both contractual and non-contractual forms, in particular for harm caused to healthcare providers, medical personnel, or other patients. Legislation provides that a patient's failure to fulfill their duties may entail legal consequences, including the psychiatrist's right to refuse further treatment if the patient violates established obligations. However, this mechanism is rarely applied in practice. Based on the analysis of medical practices, reports from psychiatric associations, meta-analyses, and legislative experiences in European countries, Australia, and New Zealand, the effectiveness and appropriateness of using medical cannabis in the field of psychiatric care in Ukraine have been substantiated. The author proposes amendments to legal acts aimed at ensuring patients' right to access necessary medical care in the context of a significant increase in the number of individuals with mental disorders due to the full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation. It is proposed to supplement the list of conditions for which cannabis-based medications may be prescribed by including post-traumatic stress disorder (hereinafter – PTSD). Furthermore, the author justifies the need to set a maximum allowable concentration of tetrahydrocannabinol (THC) in such medications at 1% to minimize the risks of side effects. It is proposed that the use of medications with higher THC content be permitted only by decision of a medical advisory commission. Medications with a dominant content of cannabidiol (CBD) may be recommended as a first-line treatment.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Beznos K. Particularities of providing psychiatric care under the legislation of Ukraine. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2021. No. 8. P. 5–10.
- Безнос К. О. Імплементування правових норм щодо використання канабісу в медичних цілях в Україні. *Нове українське право*. 2022. Т. 1. С. 30–37
- Федорченко Н. В., Безнос К. О. Право пацієнта на інформовану добровільну згоду при наданні психіатричної допомоги з використанням систем штучного інтелекту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2024. Т. 2, № 86. С. 234–241

- Beznos K. Classification of patient rights in the field of psychiatric care. Economics. Finances. Law. 2024. No. 12. P. 16–19.
- Безнос К. О. Проблеми реалізації правосуб'єктності пацієнта при наданні психіатричної допомоги в примусовому порядку. Приватне право і підприємництво. 2025. № 25. С. 399–404.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U000064

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорченко Наталія Володимирівна
2. Nataliia V. Fedorchenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8964-8959

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет туризму, економіки і права

Код за ЄДРПОУ: 22915220

Місцезнаходження: вул. Генерала Жмаченка, 26, Київ, 02192, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Миронова Галина Анатоліївна
2. Halyna A. Myronova

Кваліфікація: д. ю. н., с.н.с., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9136-586X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Раєвського, буд. 23-а, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чеховська Ірина Василівна
2. Iryna Chekhovska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7030-2456

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Менджул Марія Василівна
2. Mariya V. Mendzhul

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3893-4402

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурило Юрій Павлович
2. Yurii P. Burylo

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8743-7739

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Раєвського, буд. 23-а, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крушельницька Ганна Леонідівна

2. Hanna Krushelnytska

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9934-6973

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Раєвського, буд. 23-а, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Аврамова Ольга Євгенівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Аврамова Ольга Євгенівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Запорожченко Аркадій Віталійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна